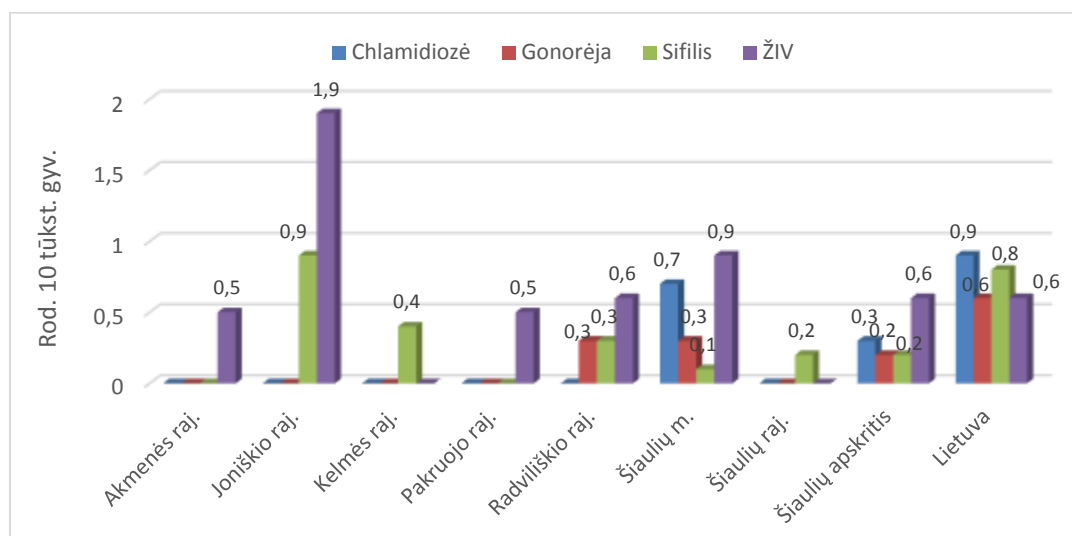

LYTIŠKAI PLINTANČIŲ INFEKCIJŲ IR ŽIV EPIDEMIOLOGINĖ SITUACIJA ŠIAULIŲ APSKRITYJE 2018 M.

Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, kasmet daugėja žmonių, užsikrėtusių lytiškai plintančiomis infekcijomis (LPI) ir žmogaus imunodeficito virusu (ŽIV), o tai kelia grėsmę visuomenės sveikatai.

2018 m. Šiaulių apskrityje užregistruoti 34 LPI atvejai, t. y., 19 atvejų mažiau nei 2017 m. Lyginant pastarųjų kelių metų duomenis, Šiaulių apskrityje mažėja sergamumas sifiliu ir ŽIV infekcija.

Analizuojant 2018 m. sergamumą LPI bei ŽIV pagal atskiras Šiaulių apskrities administracines teritorijas, stebimas netolygus pasiskirstymas: didžiausias sergamumas ŽIV infekcija, viršijantis bendrą šalies sergamumo rodiklį – Joniškio rajone ir Šiaulių mieste, sifiliu – Joniškio rajone. Susirgimai chlamidioze, gonorėja registruojami ne visose Šiaulių apskrities administracinėse teritorijose (1 pav.).

1 pav. Sergamumas LPI ir ŽIV Šiaulių administracinėse teritorijose 2018 m.

LPI struktūroje didžiąją dalį sudaro nauji ŽIV infekcijos atvejai. 2018 metais Šiaulių apskrityje užregistruota 17 naujų užsikrėtimo ŽIV infekcija atvejų t. y., 2 atvejais mažiau nei 2017 m. Sergamumo ŽIV infekcija rodiklis sumažėjo nuo 0,7 atv. / 10 tūkst. gyv. 2017 m. iki 0,6 atv. / 10 tūkst. gyv. 2018 m.

2018 m. didžiausi sergamumo ŽIV infekcija rodikliai, viršijantys bendrą Šiaulių apskrities rodiklį, registruoti Šiaulių mieste ir Joniškio rajone. Šiaulių ir Kelmės rajonuose ŽIV infekcijos atvejų neužregistruota (1 lentelė).

1 lentelė. Sergamumo ŽIV infekcija 2016 – 2018 m. dinamika pagal Šiaulių administracinę teritoriją

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Iš viso užregistruota susirgimų (abs. sk.)			Rodiklis 10 tūkst. gyv.		
		2016	2017	2018	2016	2017	2018
1.	Šiaulių m.	12	10	9	1,2	0,4	0,9
2.	Šiaulių raj.	1	1	0	0,2	0,2	0
3.	Akmenės raj.	0	0	1	0	0	0,5
4.	Joniškio raj.	6	2	4	2,6	0,9	1,9
5.	Kelmės raj.	2	1	0	0,7	0,4	0
6.	Pakruojo raj.	1	0	1	0,5	0	0,5
7.	Radviliškio raj.	1	5	2	0,3	1,4	0,6

8.	Šiaulių apskritis	23	19	17	0,8	0,7	0,6
9.	Lietuva	207	264	160	0,7	0,9	0,6

Didžioji dalis (70,6 proc.) visų užsikrėtusiųjų LPI ir ŽIV buvo 25 – 54 metų amžiaus asmenys (2 lentelė). Pagal lytį naujai užsikrėtę LPI ir ŽIV pasiskirstė tolygiai: 50 proc. sudarė vyrai, 50 proc. – moterys. Tuo tarpu ŽIV infekcija daugiau sirgo vyrai (58,8 proc. proc.) nei moterys (41,2 proc.).

Pagal galimą užsikrėtimo būdą dominuoja nesaugus lytinis kelias: 52,9 proc. LPI ir ŽIV užsikrėtė heteroseksualių, 8,8 proc. – homoseksualių lytinių santykių metu. 8,8 proc. susirgusiųjų galimai LPI infekcija užsikrėtė vartojant švirkščiamus narkotikus, 29,4 proc. – galimo užsikrėtimo būdo nenurodė. 52,9 proc. vyrų ir moterų kaip galimą užsikrėtimo šaltinį nurodė sutuoktinį/sugyventinį.

52,9 proc. užsikrėtusiųjų LPI ir ŽIV infekcija nurodė, kad per pastaruosius 12 mėnesių turėjo vieną lytinį partnerį, 17,6 proc. – du ar tris lytinius partnerius. 23,5 proc. užsikrėtusių asmenų nenurodė ar per pastaruosius 12 mėnesių turėjo lytinių santykių.

55,4 proc. vyrų kaip galimą užsikrėtimo LPI ir ŽIV šaltinį nurodo atsitiktinį asmenį, o 64,7 proc. moterų – sutuoktinį ar sugyventinį.

Analizuojant duomenis apie apsaugos priemonių (prezervatyvų) naudojimą lytinių santykių metu, nustatyta, kad 67,6 proc. užsikrėtusiųjų LPI prezervatyvais nesinaudoja arba naudojami retai. Tik 5,9 proc. susirgusiųjų nurodė, kad lytinių santykių metu prezervatyvais naudojami visada.

2018 metais atlikti 12 611 tyrimai dėl ŽIV, 11 730 tyrimų dėl sifilio, 4 247 tyrimų dėl gonorėjos ir 353 tyrimai dėl chlamidijos. Lyginant pastarųjų dviejų metų duomenis, padaugėjo laboratorinių tyrimų dėl sifilio, gonorėjos ir ŽIV, sumažėjo tirtų dėl chlamidijos. 2018 m. daugiausiai tyrimų dėl LPI atlikta Šiaulių mieste, mažiausiai – Kelmės rajone (2 lentelė).

2 lentelė. Laboratorių pateikti duomenis apie atliktus tyrimus pagal administracinę teritoriją 2018 m.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Atlikti tyrimai			
		ŽIV	Sifilis	Gonorėja	Chlamidiozė
1.	Šiaulių m.	10 401	9 393	168	158
2.	Šiaulių r.	1 808	1 892	9	-
3.	Akmenės r.	177	186	365	-
4.	Joniškio r.	41	80	253	-
5.	Kelmės r.	1	4	114	-
6.	Pakruojo r.	116	127	-	-
7.	Radviliškio r.	67	48	38	-
8.	Šiaulių apskritis	12 611	11 730	947	158

2018 metais dominavo trys dėl ŽIV tiriamų asmenų grupės – kraujo donorai ir nėščiosios. Per pastaruosius trejus metus augo kraujo donorų, ištirtų dėl ŽIV, skaičius, sumažėjo nėščiųjų ir sergančiųjų tuberkuloze ištirtų dėl ŽIV skaičius.

Straipsnyje panaudota Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento informacija

Parengė visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Rūta Čijunskaitė